

תקווה מהולה בספקנות: "אין מספיק פונדקאיות לחד-מיניים בישראל"

בקהילת הלהט"ב קיבלו בהתרגשות את החלטת בג"ץ לאפשר לזוגות חד-מיניים להביא ילדים בהליך פונדקאות בארץ, אולם בקרב אלה שחווים את הסוגיה בחו"ל נשמעו מסויגים מעט: "יודעים איפה אנחנו חיים", אמרו עומר ואלון שעוברים הליך פונדקאות בארה"ב. "ייקח זמן לתרגם את זה למציאות"
נינה פוקס ואמיר אלון

"זה לא יסגור את התהליך בחו"ל". ארז ברון עם בנותיו

החלטת בג"ץ שניתנה אתמול (ה') וקובעת כי יש לאפשר לזוגות חד-מיניים ולגברים יחידים להביא ילדים בהליך פונדקאות בישראל מתוארת כבר עכשיו כאבן דרך במאבק של הקהילה הגאה לשוויון זכויות. כיום זכאים להליך פונדקאות בישראל רק זוגות סטרייטים ונשים יחידניות, אך בג"ץ קבע כי מדובר באפליה שיש לתקנה, ובכך הפיח תקווה בקרב עשרות אלפי זוגות של גברים הומואים, שעד כה נאלצו לעבור מסע מפרך ויקר להגשמת חלומם, באחת מהמדינות המאפשרות זאת בחו"ל.

ארז ברון, אב לתאומות בנות חמש שנולדו בהליך פונדקאות בארצות הברית, חווה על בשרו את הקשיים הללו. "מדובר בהליך מאוד יקר, סביב 150 אלף דולר", הוא מספר. "מדובר בהמון גופים ובתי משפט, כשהכל מתבצע במרחק של 15 שעות טיסה. גם אחרי שהצלחנו בתהליך שם היינו צריכים להילחם בבית המשפט פה".

עם זאת, לארז יש גם מסר פסימי. "גם כשזה יתאפשר בארץ, זה לא יסגור את התהליך בחו"ל כי אין מספיק פונדקאיות בארץ. כבר היום זמני ההמתנה הם מעל שנה וכשייפתחו השערים גם לזוגות חד-מיניים ולגברים הם יתארכו עוד יותר".

עומר שקדי, סטודנט לרפואה בן 32 שנמצא בתהליך פונדקאות בארה"ב עם בן זוגו אלון דוד, מברך על ההחלטה. "לעבור את התהליך בחו"ל זו ההתגלמות של חוסר שליטה", הוא מספר. "זה קושי מטורף, אין לך שום יכולת לקחת חלק אמיתי בהיריון ובתהליך כולו. מדובר בהחלטה היסטורית ורגע מרגש ומשמעותי עבורנו".

עם זאת, עומר ואלון לא מתכוונים להפסיק את ההליך בעקבות החלטת בג"ץ. "יצאנו לתהליך הזה לפני יותר משנתיים ואנחנו ממשיכים קדימה ולא עוצרים לרגע בעקבות ההחלטה", אמר. "אנחנו יודעים איפה אנחנו חיים ושייך כנראה זמן לא קצר עד שהדברים יתורגמו למציאות עבור זוגות גאים בארץ, אם בכלל. אנחנו כבר נמצאים בתהליך ולא נחכה לטובות של אף אחד בשביל להגשים את החלום הזה. אנחנו מקווים שאולי בפעם הבאה נזכה לעבור את התהליך בארץ".

"לא עוצרים לרגע". עומר שקדי עם בן זוגו אלון דוד (צילום: luz||לוז)

אסף אשכנזי, אב לתאומים בני ארבע שנולדו בהליך פונדקאות בארה"ב, אמר כי "מצד אחד זו החלטה משמחת מאוד אבל מצד שני גלגלי הצדק טוחנים מאוד לאט וזה כבר היה אמור לקרות בכנסת. זו שמחה מהולה בעצב כי אם תחוקק פסקת התגברות, היא יכולה לבטל גם את הפסיקה הזו. רוב העם מבין שמשפחות חד-מיניות או אבות יחידנים זכאים למשפחה ולשיוויון זכויות מלא. אני אשמח להביא עוד ילד מהליך פונדקאות בארץ וזה יהיה טבעי לעבור את זה ליד האנשים הקרובים אליי שיחבקו אותי ויתנו לי תמיכה".

"שמחה מהולה בעצב". אסף אשכנזי עם בן זוגו ושתי בנותיו

"תהיה הרגשה של שוויון". ד"ר אילן טבק אבירם

ד"ר אילן טבק אבירם (45), אב לשלושה ילדים שנולדו בהליך פונדקאות בארה"ב, סיפר על הקושי שחווה. "זה תהליך שהוא גם מאוד יקר וגם מאוד מתיש נפשית. זה מאוד מורכב ומסובך - עד שמוצאים פונדקאית מתאימה ותורמת ביצית ועד שכל התהליך הרפואי והמשפטי מצליח זה לפעמים עניין של כמה שנים של המתנה מהולה בציפייה ובאכזבות. החלק הקשה ביותר הוא שהכול מתנהל בשלט רחוק, מעבר לים".

כעת, אומר אילן, המציאות תשתנה. "עד היום הדלת הייתה לגמרי סגורה בארץ ממניעים לא הגיוניים ומטעמי אפליה. התהליכים שנעשו בחו"ל היו עם טעם חמצמץ, שהמדינה שלנו, שאנחנו שירתנו אותה ועובדים בה ואוהבים אותה - מפנה לנו גב. ברגע שהאפליה הזו תיפסק והאפשרות תהיה פתוחה גם בישראל, תהיה הרגשה של שוויון. מספר הנשים הפונדקאיות הוא מוגבל, כך שהרבה זוגות ימשיכו לעשות את הפונדקאות בחו"ל, אבל זה יהיה מבחירה ולא בגלל שהמדינה מפלה אותם".

באיגי, ארגון הנוער הגאה, אמרו: "החלטת בית המשפט היסטורית ומרגשת. לבנות ובני הנוער של איגי יוכלו להיות ילדים ומשפחות ללא אפליה ומסעות מפרכים. ככה נראית קדמה".

יו"ר האגודה למען הלהט"ב, הילה פאר, אמרה: "מדובר בהחלטה היסטורית למדינת ישראל, לקהילה הגאה ואלפי זוגות ישראליים שיממשו את זכותם הבסיסית להיות הורים. יומיים אחרי יום המשפחה, אנחנו גאים וגאות להיות מי ומה שאנחנו בכל מקום במדינה שלנו. זאת התשובה להסתה ולאפליה שמגיעה גם היום מנבחרי הציבור וממשרדי הממשלה".

ח"כ איציק שמולי (העבודה-גשר-מרצ), שיזם את התיקון שנכשל לחוק הפונדקאות, אמר כי יגיש הצעת חוק לשינוי המצב בהקדם: "העוול יתוקן עתה. התיקון לחוק שאגיש מחדש קובע גם סבסוד והסדרה מול פונדקאות בחו"ל כדי לאפשר לכמה שיותר זוגות לממש את חלומם, ללא המתנה של שנים ארוכות".

העתירה הוגשה בשנת 2015 וכללה במקור קבוצה של זוגות חד-מיניים ושל נשים יחידניות שלא יכולות לשאת היריון או לעשות שימוש בביציות שלהן לשם הבאת ילדים לעולם. בשנת 2017 דחה בג"ץ את עתירת הנשים היחידניות, וקבע כי קיומה של זיקה גנטית בין היילוד ובין אחד לפחות מבין ההורים המיועדים הוא תנאי הכרחי להסדר פונדקאות על פי חוק ההסכמים. באותו פסק דין הושהה הדיון בעתירה כדי לאפשר לכנסת להשלים את חקיקת הרחבת חוק הפונדקאות.

בחודש יולי 2018, כשנה לאחר מתן פסק הדין החלקי הראשון, התקבל בכנסת התיקון לחוק, שהרחיב את מעגל הזכאים להסדר פונדקאות גם לנשים יחידות שבשל בעיה רפואית אינן מסוגלות להתעבר ולשאת היריון, או שהיריון עלול לסכן משמעותית את בריאותן.

הגדרת "ההורים המיועדים" לא הורחבה באופן שמאפשר לבני זוג מאותו המין ולגברים יחידים לבחור בהליך הפונדקאות בארץ. החוק אושר במתכונת המפלה, למרות שבאותו השבוע הביע ראש הממשלה בנימין נתניהו תמיכה בפונדקאות גם לאבות יחידנים.

אישור החוק הוביל מחאה המונית של קהילת הלהט"ב, שאליה הצטרפו גם חברות רבות מהמגזר הפרטי. ב-22 ביולי 2018 הגיעו כ-80 אלף בני אדם להפגנה של קהילת הלהט"ב בכיכר רבין בתל אביב, לאחר יום שבו מחו אלפי בני אדם בטענה לאפליה.